

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 1.0. Eylül 2021
Sayı : 1875

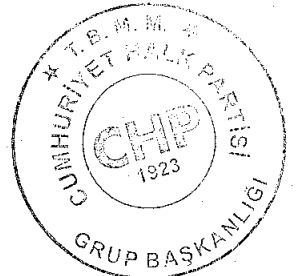
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim. 07.09.2021

Saygılarımla,

Suzan SAHİN
Hatay Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	<i>Çevre</i>
Esas Komisyon	<i>Tarım, Orman ve Köyler</i>
Tarih :	01 Ekim 2021
Esas No:	2/3809

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK. L. 1
10 Eylül 2021
Numara

TBMM GENEL EVRAK
10 Eylül 2021
No. 874617
EDYS ve ARK. M. İSTİR

GENEL GEREKÇE

Amanos (Nur) Dağları, Kahramanmaraş Sır Baraj Gölü'nden başlayıp Hatay ilinin Samandağ kıyılarına doğru yaklaşık 175 kilometre boyunca uzanan dağ silsilesidir. Deniz kıyısından itibaren dik bir şekilde yükselerek Dörtyol ilçesinin doğusundaki Bozdağ'ın (Mığır Tepe) zirvesine (2240 metre) kadar yükselir. Bu dağ silsilesi üç bölüme ayrılır: En kuzeyde yer alan Çimen Dağı, orta kısımda yer alan Bozdağ ve Samandağ kıyılarına yakın Musa Dağı. Bitki coğrafyası bakımından oldukça önemli olan Amanos Dağları silsilesi, Doğu Karadeniz Dağları'nın güney ucundan başlayarak, Munzur Dağları ve Doğu Toroslar'a uzanan Anadolu diyagonalinin güney ucunu oluşturur.

Avrupa'nın korumada öncelikli yüz orman alanından bir olan Amanos Dağları, bütünlüğü bozulmamış ormanları, çeşitli yaşam alanları, farklı jeolojik yapıları, sarp kayalıkları ve mağaraları, korunaklı vadileriyle yaban hayatı açısından önemlidir. Bölgenin orta ve güney kesiminde batı yamaçlardan doğarak Akdeniz'e dökülen ve çoğu yazın kuruyan küçük akarsular doğu-batı yönlü pek çok vadiyi, alanda kuzey ve güney bakılı yamaçları ve bu vadi tabanları da kıyıda genişleyerek kıyı ovalarını oluşturur.

Karadeniz'e özgü ormanlar ile Akdeniz'e özgü maki toplulukları ve ormanları, yüksek dağ çayırıları, derin ve nemli vadilerdeki nehir kıyısı bitki toplulukları ve az miktarda tarım alanından oluşur.

Amanoslar'ın bitki örtüsü açısından en önemli özelliği, orta ve yüksek bölgelerinin Doğu Karadeniz Bölgesi'ne, orta yüksekliklerin ise Balkanlar'ın Karadeniz kıyılarına benzerlik gösteriyor olmasıdır. Özellikle dağların batı kısımlarındaki nemli ormanlar, günümüzde yayılış alanı Doğu Karadeniz ve Orta Avrupa olan doğu kayını (*Fagus orientalis*), doğu gürgeni (*Carpinus orientalis*), porsuk (*Taxus baccata*), ıhlılgan (*Ilex colchica*), ıhlamur (*Tilia argentea*), şimşir (*Buxus sempervirens*) gibi Öksin ve Avrupa-Sibiryaya bitki coğrafyası elemanlarının en güney yayılışını temsil eden kalıntı (relik) ağaç topluluklarını içermektedir. Sık doğu kayını ormanlarına dağ silsilesinin orta bölümünde yer alan kuzey yamaçlarda 900 – 1850 metre arasında rastlanır.

Amanos Dağları'nın batı yamaçlarında yaklaşık 600 metre yüksekliğe kadar kermes meşesi (*Quercus coccifera*) baskın Akdeniz maki toplulukları görülür. Akdeniz orman bitki örtüsü 350 metreden başlayarak 1900 metreye kadar çıkar. Ağırlıklı olarak 200-750 metre arasında görülen kızılçam (*Pinus brutia*) ormanları bu bitki örtüsünde ilk görülen ormanlardır. Saçlı meşe (*Quercus cerris*) ormanları 600 metreden başlayarak 900 metreye kadar çıkar. Karaçam (*Pinus nigra ssp. pallasiana*) ormanları genelde 1000 – 1500 metre arasında yaygındır ve yaprak döken ağaç türleri ile karışık ormanlar oluşturur. Toros göknarı (*Abies cilicia spp. cilicica*) ve sedir (*Cedrus libani*) özellikle orta bölümün doğusunda yüksek kesimlerde yer alır. Orman sınırının (yaklaşık 1900 metre) üzerinde ise bodur çalılar ve otsu bitkiler bakımından zengin bir bitki örtüsü içeren dağ bozkırları yer alır.

Alanın doğu yamaçları ise bıçakla kesilmiş gibi farklı bir bitki örtüsüne sahiptir. Saçlı meşe (*Quercus cerris*) ve kermes meşesi baskın maki toplulukları geniş alanlar kaplar. Bunlara yer yer kızılçam toplulukları eşlik eder.

Kahramanmaraş'a yakın kuzey bölümündeki ormanlar büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Kızılçam baskın ormanların yükseklerinde karaçam, göknar, sedir ve ardıçlara (*Juniperus*) rastlanır. Buradaki dere yataklarında yer yer Karadeniz bitki örtüsü elemanları görülür. Toros göknarı ve sedir türleri için İslahiye'nin Huzurlu Yaylası oldukça önemli noktalardan biridir. Ayrıca Hassa ilçesi, sedirin Türkiye'de en düşük rakımda yetiştiği bilinen yerdir.

Çok sayıda türe ev sahipliği yapan Amanos Dağları, Türkiye'deki bitki endemizm merkezlerinden biri olarak ÖNEMLİ DOĞA ALANI kriterlerini sağlayan 174 bitki taksonuna ev sahipliği yapar. Bunlardan 20'si dünya üzerinde sadece burada yaşamaktadır. Amanos Dağları, tür çeşitliliği açısından Türkiye'nin en zengin ÖNEMLİ DOĞA ALANI'sıdır.

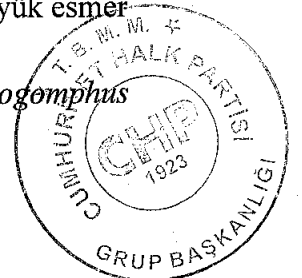
Amanos Dağları, yırtıcı ve süzülen kuşların göç yolu olması ve barındırdığı önemli kuş türleri açısından uluslararası düzeyde önemli bir alandır. Göç zamanı leylek (*Ciconia ciconia*), ak pelikan (*Pelecanus onocrotalus*), kara leylek (*Ciconia nigra*), kaşıkçı (*Platalea leucorodia*), turna (*Grus grus*), sakarca (*Anser albifrons*), boz kaz (*Anser anser*), şahin (*Buteo buteo*), arı şahini (*Pernis apivorus*), kara çaylak (*Milvus migrans*), küçük akbaba (*Neophron percnopterus*), saz delicesi (*Circus aeruginosus*), yoz atmaca (*Accipiter brevipes*), küçük orman kartalı (*Aquila pomarina*), yılan kartalı (*Circaetus gallicus*), büyük orman kartalı (*Aquila clanga*), küçük kartal (*Hieraetus pennatus*) ve bozkır kartalı (*Aquila nipalensis*) gözlenmektedir. Ayrıca alanda nesli bölgesel ölçekte tehlike altında olan kuş türlerinden İzmir yalıçapkını (*Halcyon smyrnensis*), gökkuzgun (*Coracias garrulus*), tavşancıl (*Hieratus fasciatus*) ve küçük ebabil (*Apus affinis*) üremektedir.

Bunların yanı sıra ÖNEMLİ DOĞA ALANI, memeliler için de önemlidir. Karaca (*Capreolus capreolus*), Anadolu'nun güneyinde alnızca Amanos Dağları'nda yaşar. Samandağ çevresi ve Amanos Dağları'nın doğu yamaçları çizgili sırtlanın (*Hyaena hyaena*) yaşam alanlarıdır. ÖNEMLİ DOĞA ALANI'nın güney kıyıları Akdeniz fokları (*Monachus monachus*) için önemli yaşam alanlarıdır. Bunların yanı sıra yabankeçisi (*Capra aegagrus*), vaşak (*Lynx lynx*), susamuru (*Lutra lutra*) ve uzun ayaklı yarasa (*Myotis capaccinii*) bölgede yaşayan önemli memeli türleridir.

Alanda, Akdeniz biyomuna özgü *Eirenis levantinus*, *Eirenis lineomaculatus*, *Eirenis rothii*, *Lacerta laevis* ile ülkemize endemik *Eirenis barani* adlı sürüngen türleri yaşamaktadır.

Kelebekler açısından da özel bir alan olan ÖNEMLİ DOĞA ALANI, 12 kelebek taksonu için ÖNEMLİ DOĞA ALANI kriterlerini sağlamaktadır. Alan, küresel ölçekte nesli tehlike altında olan kelebeklerden apollo (*Parnassius apollo*) ve ülkemize endemik büyük esmer (*Maniola megalis*) gibi birçok türe ev sahipliği yapar.

Nesli küresel ölçekte tehlike altında olan *Brachythemis fuscopalliat*a ve *Onychogomphus macrodon* adlı kızböcekleri de alanda yaşamaktadır.

Alandaki ana geçim kaynakları sanayi, tarım, narenciye ve meyvecilik, turizm, ormancılık ve arıcılık faaliyetleridir. Dörtöl ve Erzin civarında narenciye üretimi ağırlık kazanırken İskenderun ve civarında demir çelik ve yan sanayi tesisleri en önemli geçim kaynaklarıdır. Bölgede yaylacılık faaliyetleri hayvansal üretimin yanı sıra yazın dağın serin ikliminden faydalanmak amacıyla rekreatif olarak da yapılmaktadır. Değirmendere Havzası, yaylacılığın en yoğun yapıldığı yerlerin başında gelir. Üretim amacıyla yaylacılık Amanoslar'ın doğu ve kuzey kesimindeyken, rekreasyonel yaylacılık ise batı kesimlerde görülmektedir. Yaylalardaki ve Arsuz kıyılarındaki ikincil konut inşaatları artmaktadır. Amanos Dağları'nda defne, kekik, ıhlamur, kantaron veya daha birçok bitki beslenme, sağlık ve ticari amaçlarla toplanmaktadır.

Amanos Dağları çeşitli tehditlerle karşı karşıyadır. Bölgedeki en önemli tehditlerin başında plansız turizm ve yaylacılık faaliyetleri gelmektedir. Yaylaların yerleşim alanlarına dönüştürülmesi sonucu artan nüfus baskısı, yapılaşma ve betonlaşma, altyapı hizmetlerinin getirilmesi ve günübirlik ziyaretçiler nedeniyle oluşan çöp sorunu başlıca tehditlerdir.

Amanos Dağları'nda orman kaynaklarının yoğun kullanımı ve kaçak ağaç kesimlerinin yanı sıra, yaz aylarında dağların doğu kesiminde yükseklerde görülen aşırı otlatma, başta karaca ile Samandağ kesiminde yapılan yırtıcı kuş avcılığı ve derelerde yoğun balık avcılığı olmak üzere yasadışı avcılık, bazı nadir bitki ve mantar türlerinin aşırı toplanması, su kaynaklarının tahrip edilmesi, plansız yol açım çalışmaları, özellikle alanın güneyine doğru görülen orman yangınları; kum, taş ve mermer ocaklarının açılması ve işletilmesi; sanayi tesislerinin yarattığı hava kirliliği gibi etkinliklerinde, nadir doğal türleri ve yaşam alanlarını tehdit etmektedir.

Uzun yıllardır Amanos Dağları'nda birçok koruma çalışmaları yapılmaktadır. Alanda iki resmi koruma statüsü bulunur; 1987 yılında iki bölümden oluşan ve toplam 182 hektar alan kaplayan Tekkoz-Kengerlidüz Tabiatı Koruma Alanı ve karacanın korunması için 1980 yılında ilan edilen 2.874 hektarlık Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası. Ayrıca Samandağ bölgesinde yer alan şimşir toplulukları gen koruma ormanı olarak ayrılarak koruma altına alınmıştır.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve WWF-Türkiye, Dünyaya Armağanlar Projesi kapsamında alanda bir milli park oluşturulması için bilimsel ve sosyal çalışmalarını bölge sivil toplum kuruluşlarının desteği ile 2004 yılından beri sürdürmektedir.

İskenderun Çevre Koruma Derneği, Erzin Çevre Koruma Derneği, Samandağ Çevre Koruma ve Turizm Derneği ve Amanoslar Çevre Koruma ve Dayanışma Derneği (AÇED) gibi bölgesel sivil toplum kuruluşları bölgenin korunması için çeşitli etkinlikler düzenlemektedir.

Kuş Araştırmaları Derneği (KAD) bölgedeki kuş göçünü incelemek üzere Hatay Göç Projesi'ni 2000 yılında tamamlamıştır. Bu projeyi takiben İskenderun Çevre Koruma Derneği'nin önderliğinde Doğu Akdeniz Çevre Eğitim Platformu ve KAD'ın katılımı ve Birleşmiş Milletler GEF Küçük Destek Programı'nın finansal desteği ile Doğu Akdeniz

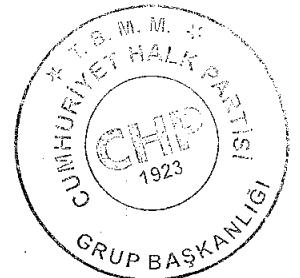

Bölgesi'nin Kuş Göçü Açısından Öneminin Vurgulanması İçin Eğitim ve Bilinçlendirme Çalışmaları 2001-2002 yıllarında bölgede gerçekleştirilmiştir.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü, Iskenderun Körfezi'nde Akdeniz fokları konusunda araştırmalar yürütmektedir.

Amanos Dağları'yla ilgili kapsamlı bilimsel çalışmalardan biri de Berlin Teknik Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi iş birliğinde 1998-2004 yılları arasında yapılmış olan "Güney-Doğu Anadolu'da Amanos Dağları Peyzaj-Ekolojik Kompleks Analizi" adlı projedir. Bu çalışma kapsamında toprak, iklim, bitki örtüsü konuları detaylı olarak incelenmiş ve koruma önerileri sunulmuştur.

Teklif ile, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep illeri sınırlar içerisinde olan ve 372.779 hektarlık alana yayılmış olan Amanos Dağları'nın millî park olarak ilan edilmesi öngörülmektedir.

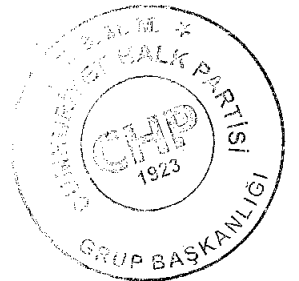

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile Amanos Dağları milli park olarak ilan edilmiştir.

MADDE 2 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 – Yürütme maddesidir.

MİLLÎ PARKLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 –9/8/1983 tarih ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“**Ek Madde 2** - Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep illeri sınırlar içinde olan ve 36,34°D boylam, 36,85°K enlemde yer alan 372.779 hektarlık bölge Amanos Dağları Milli Parkı olarak ilan edilmiştir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

